

Sanatorij za ženske bolezni — Maribor

vogal Prešernova ulica 31 — Tomšček drevored 4, dostopen tudi članicam bolniških blagaj, vodi specialist za ženske bolezni dr. Ipavic Benjamin. 615

Obžalovanja vredni slučaji

Ukradene dragocenosti. V Studencih pri Mariboru je sunil neznanec kaseto, v kateri je bilo za 8000 din dragocenosti.

Poneverba najdenega denarja. Gradbeni podjetnik Anton Treo v Ptujju je zgubil zadnje dni 3000 din. Zadevo je javil policiji in ta je ugotovila, da je našel denar krojaški vajenec in ga je izročil svojemu mojstru. Ta pa je porabil najdeno vsoto zase. Poravnal je nekaj računov in še kupil marsikaj. Policija je dobila pri njem samo še 350 din.

Vlom v stanovanje. V Vičavi pri Ptujju se je splazil neznanec v stanovanje vodje finančne kontrole. V sobi je spal samo majhen otrok. Tat je odnesel razne obleke za 4000 din in zginil z dvema pomagalema v gozdu.

Vlomilec odnesel hranilno knjižico. V Ločicah pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah so bili domači posestnice Alojzije Šketa zaposleni v gorici pri Sv. Urbanu. Vlomilec je odprl doma vrata s ponarejenim ključem. V sobi je odprl omaro, iz katere je odnesel hranilno knjižico ptujjske posojilnice z vlogo 40.780 din. Vzel je še tudi 100 din, katere je imel shranjene hlapec.

Skrajna ciganska drznost. V Tomišlju na Ižanskem pri Ljubljani je popivala ciganska tolpa v krčmi Stanka Anzeljca. Pijani cigani so izzvali slednjič pretep. Močnejša skupina ciganov se je odstranila iz gostilne. Zunaj stoječi cigani so začeli tolči po vratih in so oddali v gostilno kakih sto streliv. Razbili so vsa okna in hišna vrata. Ciganski nasilneži so se spravili tudi nad vaščane, ki so prihiteli ogroženemu gostilničarju na pomoč. Cigani so streljali na ljudi in je bil eden domačinov hujše in

eden lažje ranjen. Po opravljenem nasilju se je tolpa razbežala. Ižanski orožniki so prijeli samo enega cigana, Marka Hudoroviča, ki je oženjen na Vrhnikih pri Ljubljani, in je iz znane družine Hudorovičev, kateri so nasilneži ter tatovi. Pač pa so orožniki zaplenili ciganom nekaj živine, katero je občina prodala in z izkupičkom krila po ciganih nastalo škodo.

Skrajno drzen cerkveni rop. Več vlomilcev je vdrl v noči na 30. marec v znano hrvaško božjepotno cerkev Marija-Bistrica. Vlomilci so se lotili najprej Marijinega kipa. Ur adli so r briljanti posuto Marijino krono, ki predstavlja vrednost 22.000 din. Izmaknili so tudi Jezusčovo krono in od blagovokojnega zagrebškega nadškofa dr. Bauerja Mariji podarjeno zlato verižico. Poskušali so nato vdreti v tabernakelj, ki je skrbno zaprt z Wertheim-ključavnicami, katerim niso bili kos. Tabernakelj so odnesli iz cerkve, da bi ga zunaj razbili. Pri tem opravilu so jih presenetili orožniki, ki so streljali v temo, tolovaji pa so jim odgovarjali s strelji iz samokresov. Zasedovanje je rodilo ta dober uspeh, da je moral eden od vlomilcev odvreči na pobegu nahrbtnik, v katerem sta bili dragoceni kroni in Marijina verižica. Na srečo je ostala nedotaknjena cerkvena zakladnica, v kateri so shranjene več milijonov vredne dragocenosti. Pravočasno na pomoč prihiteli orožniki so ubranili pred roparji monštranco, ciborij in kelihe, ki so bili shranjeni v tabernaklju. Oblast zasleduje z vso vnemo drzne in brezvestne cerkvene skrunilce.

Slovenska Krajina

Naše delavstvo. Letos je zelo veliko povpraševanje za našimi sezonskimi delavci. Okrog 2400 jih je že odšlo v Nemčijo in jih bo šlo še okrog tisoč, tako vsaj zdaj mislijo. Preje se je raznesel glas, da jih bo šlo do 5000, pa jih toliko menda niti ne bi mogli dobiti, ker bodo nekateri šli tudi v Francijo in na jug naše države. V Belje

Komaj nova, pa že vsa preplezana. Kako je to mogoče? Slabo milo zahteva veliko mencanja in mogoče še krtačenja, predno količkej opere. Zato je koristno, da peremo redno in dosledno le z zanesljivo dobrim terpentinovim milom Zlatorog, ki pere čisto, hitro in temeljito, pa pri tem varuje drago perilo.

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

jih letos gre lahko na 1500, dočim jih je bilo lani nekaj manj kot tisoč. Če bodo v Belju zvišali plačo, kakor se pričakuje, ljudje ne bi več tako šli v inozemstvo, ker doma odpadejo veliki prevozniki stroški. Nemci so letos naše delavce porinili preveč na sever, nekateri so čisto pri morju. Se kar bojimo zanje. Na jug so pa prišli Italijani. Tujina sicer dobro plača naše delavce, pa jih seveda tudi izrabl. Marsikdo bo do smrti obžaloval, da ga je premamili denar in je odšel na težko delo v inozemstvo in si je tam nakopal telesno in duševno bolezen. Nekateri postanejo nezvesti vsemu, kar so pustili doma, pozabijo celo svoje starše. Pred tujino moramo

Kava ni kava

Na Novih Hebridih, otočju v Tihem oceanu, imajo domačini neko posebno pijačo, ki jo delajo iz neke vrste poprove rastline, in jo imenujejo »kava«. Njihova kava ima skoraj iste učinke blažene zaspanosti, skrajne sreče in zadovoljnosti ter pozabljenja vseh skrbi, težav in nadlog, kakor opij. Vendar pa »kava« nima tako strašnih posledic za zdravje. Še mnogo nedolžnejša je menda kot alkohol. Preden so prišli na otoke večji oddelki belokožcev, zlasti Angležev, so domačini živeli lepo brezskrbno in mirno življenje ter šteli preko milijon ljudi. Belokožci pa so jim prepovedali »kavo«, jih mesto nje nalivali z žganjem, ki je povzročil nasilja, po-

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz pretekle in sedanje dobe

Za 50 kron mu je prepustil cigan na mestu svoje capje in medveda, da ga je držal za lanec. Lotil se je pohajkovanja s cigani po vasi, po kateri so se kar razlili žandarji ter izpraševali po hišah za skrivnostnim tujcem. Kjer se jim je zazdelo, so tudi vse premetali, da bi preprodili s kakega prav prikritega kota ponarejevalca.

Preiskava je trpela ves dan in trdno v noč dne 8. septembra 1909. Slednjič so morali poveljniki pogona za ponarejevalcem priznati, da ni Dob sedež in izhodišče falzifikatov. Orožniki so se porazgubili. Winklerjevi so želeli tudi Juriju srečno pot. Kdo neki bi držal pod streho človeka, radi katerega bi bil neprestano z eno nogo v kriminalu!

Potočnik je krenil s cigani dalje po Koroški. Ciganskega medveda je gonil in plesal z njim še po vsej Gornji Tirolski, kjer ga je otela iz rok oblasti njegova telesna moč.

Ko je podil v neki tirolski vasi medveda na dveh

13 nogah v krogu in se čisto zategnjeno: »Tančaj, tančaj, mrci-na-a«, je prisopnil k niemu moški v gosposki obleki. Pokazal mu je legitimacijo policijskega agenta ter ga potrepljal po ramih z rokami:

»He, dečko, ti nisi cigan. Stopi z menoj na orožniško postajo!«

Jurij je poslušal moža postave in mu je sledil na videz čisto ravnodušno ter pokorno.

Komaj sta bila iz vasi in proč od ljudi, je že klečal na detektivu v občestnem jarku, mu mašil usta s cotami in je omotal vsega s staro medvedjo verigo.

Celo med cigani ni bil več varen. Kaj mu je preostalo drugega, kakor da je vzel z vso naglico pot pod svoje noge, da bi ušel srečno iz Tirolske na Predarlško in od tam preko avstrijske meje v Nemčijo. Tolažila ga je zavest, da mu preti nevarnost aretacije samo na avstrijskih tleh. Rajhovski Nemci se niti zmenili ne bodo, kdo in kaj da je bil. Na Nemškem je hotel med rudarje, kateri so tedaj še precej dobro zaslužili. S prihranki je nameraval zapustiti Evropo in se izseliti v kake prekomorske kraje, kjer se ne bosta podila za njim za vsak potvorjen vinar žandar in policijski agent.

svariti, ker je našemu narodu zelo nevarna. Nekateri fane so kakor da bi izumrle, doma so ostali le starci in otroci. Zemlja se zanemarja in bodo po letih tudi gospodarstva propadla, če bo šlo tako dalje.

V Nemčijo. Trije transporti so že odšli v Nemčijo. Druga je spremljal do Passaua šef naše berze dela g. Kerec Franc. Ko se je ločil od njih, jim je dal lepe nauke. Naši delavci, naročniki »Slov. gospodarja«, so nam poslali to slovo, da ga objavimo. Govoril je približno takole: Vozili smo se skupaj en dan, videl sem vaše solze, vašo bolelost, ko ste zapuščali našo lepo Krajino, ko ste se poslavljali od svojih dragih domaših. Zdaj se moram posloviti tudi jaz in se vrniti v domovino, kjer me že čakajo drugi delavci, da jih pošljemo za vami. Prosim vas, ne pozabite v tujini na Boga, ne svojih staršev, ki morata še zdaj jočejo za vami, ne pozabite svoje domovine, ne svojega slovenskega jezika! Polagam zlasti tobi, draga mladina, na srce te besede. Stari ste komaj 16 do 18 let. Zdaj mislite, da ste prosti, da nihče ne bo na vas pazil; prosim vas v imenu vaših staršev, v imenu vaših dušnih pastirjev, ne zapravite svoje nedolžnosti z grdim razuzdanim življenjem! Bolelo nas bo, če bomo slišali v domovino o vas kaj slabega. Duše si ne omadežujte! Ne zapravljajte težko prisluženega denarja, za katerega se boste veliko znojili, da si boste res v potu svojega obraza služili svoj kruh. Može in žene, ne pozabite svojih zakonskih drugov v domovini in svojih otrok, ki ste jih žalostne pustili pri tujih ljudeh! Prosim predelavce, bodite delavstvu, ki vam je zaupano, vse! Bodite jim starši, učitelji in vzgojitelji! Ne preganjajte jih! Bog naj spremlja vsak vaš korak! Daj Bog, da bi se vsi zdravi in veseli v jeseni z lepim zaslužkom vrnili v lepo slovensko domovino. Pozdravljeni in Bog z vami!

Najdebelejši hrast. »Slovenec« je pred kratkim zoročal, da so nekje v Sloveniji podrli najdebelejši hrast. Pa smo mnenja, da temu ne bo tako. Blizu postaje Stanjevci v Prekmurju je hrast, ki je še debelejši. Štirje moški ga komaj objamejo. Hraat je zelo star, pa najbrž ne bo za drugo rabo kot za drva.

Prijet in obsojen

Tirolsko mejo je še prekoračil srečno. V Feldkirchenu na Predarlskem je zašel v roke žandarjski patrulji kot potepuh brez čilavske knjižice.

Na žandarjski postaji v Feldkirchenu so ujetega ptiča preiskali in so prebrskali še njegovo v culo zavito prtljago. Orožniki kar ploskali z rokami, ko so se jim prikazale iz svežnja denarne potvorbe in fotografski aparat s ploščami. Nehote so ujeli nevarno ščuko, katera se je izmikala spretno precej časa nastavljenim mrežam in trnekom.

Jurija so uklenili kakor najbolj nevarnega roparskega morileca. Zaprli so ga na licu mesta in uvedena je bila proti njemu obširna preiskava. Z zapisnikom vred je bil pod močnim orožniškim spremstvom prepeljan v Maribor, kjer je že bil ustanovljen sedež okrožnega sodišča. V mariborskem preiskovalnem zaporu se ni vical dolgo.

Preiskovalni sodnik je znal takoj, da ima oblast opraviti z že tretjim Potočnikom, katerim je prešla ponarejevalska strast neiztrebljivo v meso in kri.

Jurij Potočnik je dal odgovor kot mlad za ponarejevalne zločine pred mariborsko poroto decembra leta 1909.

Sv. Sebeščan. Viožili smo prošnje, da bi se prenesla pošta iz Mačkovec k nam. Navedli smo razloge, preko katerih oblast ne bo mogla iti. Tu je občinski urad, župnijski urad, trirazredna šola, posojilnica itd. Naš kraj je v poštnem okolišju največji, dočim so Mačkovec najmanjši. Dobro nam je znano, kdo drži pošto v Mačkovec, pa so tisti časi odklenkali, ko so nekateri vse lahko storili, četudi proti volji naroda. Da občina naše prošnje ne podpira, se pa nihče ne čudi, kdor razmere pozna. V naši vasi imajo pač katoličani večino in to nekateri čisto bodo in bi raje imeli še tako škodo, samo da papinci ne bi kaj dosegli. Vedite, da ne odnehamo preje, da se nam bo ugodilo. Upamo pa, da bo oblast uvidela, da pripada pošta res nam. Nespaneten je moral biti oni, ki je v »Murski krajini« pisal, da je tri tretine ljudi proti premestitvi pošte iz Mačkovec.

Občinske volitve v Pečarovec. Za župana je ponovno izvoljen g. Banfi Stefan. Bili sta dve listi. Ne more se trditi, da je zmagal g. Banfi, ampak je dejstvo, da so zmagali luterani proti katoličanom, to pa iz enostavnega razloga, ker je pač teh veliko več, ki se sicer tudi med seboj preklajajo, pa če jim kdo omeni, da gre tu le proti katoličanom, pa so takoj vsi skupaj, pa magari bi imeli še tako škodo. Sicer proti osebi g. Banfi je tudi katoličani nič nimajo, pa so drugi hujši, ki delajo za njegovim hrbtom.

Večji in manjši požari

Velik ogenj na Dravskem polju

V noči na 31. marec so doživeli na Dravskem polju velik požar. V silkoah je začelo goreti gospodarsko poslopje posestnika Franca Kmetec. Ogenj se je širil z bliskavico in je dobil dovolj netiva na sosednjih slamanatih strehah. Kej so bila v objemu plamenov poslopja sosedov Matjeja Laha in Mihaela Pernat. Gasilci so se morali zadovoljiti z omejitvijo nesreče. Poleg poslopij so zgorle vse zaloge krme, vozovi in poljedelsko orodje zgoraj imenovanih posestnikov. Rešili so govejo živino, zgorle so tri svinje. Skupna škoda, ki je delno krita z zavarovalnico, znaša 120.000 din. Obstoja sum na požig.

Kljub dotedanji neoporečnosti si je nakopal v očeh porotnikov toliko krivdo, da je bil obsojen na 15 letno ječo.

Kazen je moral nastopiti takoj in je bil kar hitro tamkaj, kjer je končal njegov oče in se je pokoril za iste grehe 12 let njegov starejši brat Jože.

IV. poglavje

Jurij — mali bog

Povojni prevrat je odprl marsikateremu vrata kaznilnice in ga pustil v ljubo svobodo. Med izpuščenimi je bil tudi Jurij Potočnik. Pojavil se je na domu v Rošnji 8. junija 1919. Prestal je dolgo kazen, izpustili so ga s kaljo boleznii, katera je spravila že njegovega brata Jožeta pod grudo. Jurija je sprejela rojstna hiša jetičnega. Njegovega prihoda so bili veseli vsi domači, rojstna vas in vse Dravsko polje v pričakovanju, da bo zadnji Potočnik, ki je izvežban v izdelovanju denarja, ostal doma med poljanci.

(Dalje prihodnjic)

Vse šolske potrebščine
dobite najceneje in najbolje v prodajalnah
Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Razni požari

V Počehovi pri Mariboru je zgorela posestniku Ivanu Rebiču 60.000 din vredna domačija. Ogenj je zakrivil dimnik, ki je bil na podstrešju zaphan s senom. Ker so pekli kruh, se je vnelo seno od razbeljenega dimnika. — V Sp. Bitnem pri Kranju je vpepelil načni ogenj gospodarsko poslopje posestnika Borštnika. Vnelo se je tudi poleg stoječe gospodarske poslopje gostilničarja Stesmana, ki je tudi pogorelo. Zavarovalnica obeh pogorelcev je le delna. — Pri Sv. Benediktu v Slov. goricah je zgorelo posestniku Ignaciju Bratuš 30.000 din vredno gospodarsko poslopje.

Stevilni gozdni požari

V neposredni bližini Maribora je uničil ogenj dva večja nasada mladega gozda. Dne 31. marca kmalu po enajsti uri predpoldne je začel goreti gozdni nasad krčmarja Petra Zorko v Pekrah. Ogenj je imel dovolj hrane na dračju ter suhi travi in se je hitro razširil na dva tisoč kvadratnih metrov mladega gozda. Gasilci iz Pekar in Studencev so nesrečo zajezili. — Krog dveh popoldne je uničil istega dne ogenj 3200 kv. metrov mladega gozda v Sp. Radvanju, ki je fast škofljske posesti Betnava. Tudi tukaj so posegli zajezilno v negrečo gasilci in so preprečili, da se ni požar še bolj razmahnil. — V obeh omenjenih primerih je nastal ogenj od odvrženega cigaretnega ogorčka ali pa je bil podtaknjen od delamrznih potepuhov. — Zadnje nedeljo popoldne sta izbruhnila pri Mariboru zopet dva gozdna požara. Eden v Betnavskem gozdu, drugi nad Falo. Gasile so vse gasilske čete iz mariborske okolice. Gozdne požare podtikajo razni klateži. — V Širmanskem hribu nad Litiijo je uničil ogenj nad 20 hektarov banovinskega gozda.

Naši rajni

Pobrežje pri Mariboru. Na Zrkovski cesti je umrla 1. aprila Marija Filser, posestnica, stara 54 let. Bila je tiha, krščanska žena. Rojena je bila v Prekmurju in je bila v mladih letih s svojim možem v Ameriki. V življenju je prestala mnogo bridkih ur, pa je iskala moči in to-

kolje in izumiranje, tako da je danes samo še 45.000 domačinov. To je delo »civilizacije«!

Kje imajo ženske najmanj pravic?

Na Novih Hebridih blizu Avstralije živi rod, ki dosledno prezira vse ženske. Njihove žene nimajo pravice vstopati v vsako hišo, hoditi morajo le po stezah in potih, ki so nalašč zanje določene; jesti morajo posebej, verskih (poganških) obredov se ne smejo udeleževati, prašičje-ga mesa se ne smejo dotakniti. Če se brat razgovarja s svojo sestro ali ona z njim, ju čaka smrtna kazen. Čoln, s katerim se je vozila kakak bela ženska, postane proklet; ali g- sežgo ali prepuste trohnohi; nihče se ga ne sme več dotakniti.